herpy

GECKOR

Rough-throated leaf-tailed gecko

Saltuarius salebrosus

Saltuarius salebrosus är en stor, nattaktiv bladsvansgecko från det mellersta och södra Queensland i Australien. Den har en sträv strupe besatt med knoppar, hud som liknar lavbevuxen bark och en bred, bladformad svans. Den tål mer värme än släktets andra arter, klarar sig bra i terrarier och är en lugn art för den erfarna hållaren.

Familj: Carphodactylidae Tidigare namn: *Phyllurus salebrosus*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**14 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**5-10 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Trädlevande och klipplevande**
Biotop	**Torrskog och klippterräng**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**60 × 40 × 80 cm** L × B × H för 3 vuxna djur
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Temperatur, natt	**19-21 °C**
Luftfuktighet	**55-100 %**
UVB	**Behövs inte**
Vintervila	**10-16 °C** 9-13 veckor
Föda	**Insekter**
Hålls	**Parvis eller i grupp**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**36-48 mån.**
Kullstorlek	**2 ägg**
Kullar per år	**2-3**
Inkubation	**95-105 dagar** vid 26-28 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga III**
EU-bilaga	**Bilaga C**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Saltuarius salebrosus är en stor, tillplattad gecko med triangulärt huvud och långa, tunna lemmar. Kroppen blir upp till omkring 14 cm från nos till kloak och hela djuret upp till omkring 25 cm med svans. När arten beskrevs var den den största i släktet *Phyllurus*. Det mest utmärkande draget är den sträva strupen: små knoppar täcker hela hakan och inte bara fjällraden under käkarna, och artnamnet *salebrosus* betyder "sträv" på latin. Hudens grå, bruna och olivgröna teckning liknar lavbevuxen bark, så djuret är nästan osynligt när det sitter stilla på en klippa eller en stam. Svansen är bred och bladformad, och den ursprungliga svansen har en lång, utdragen spets. Till skillnad från de flesta geckor har arten klor på tårna och inga häftlameller.

Arten beskrevs 1975 som *Phyllurus salebrosus* och fördes 1993 över till det nya släktet *Saltuarius*. Släktnamnet kan översättas som "skogens väktare". Svansen används för att lagra fett och släpps lätt. Den växer ut igen, men den nya svansen är bredare och plattare, har en kortare spets och är mindre fint tecknad.

S. salebrosus räknas som den mest härdiga av släktets arter i terrarier. Livslängden är inte dokumenterad; siffran i rutan är lånad från *Phyllurus platurus*.

Utbredning och livsmiljö

Saltuarius salebrosus lever i det mellersta och södra inre Queensland i Australien. Den är mest utbredd i bergskedjorna väster och sydväst om Rockhampton, bland annat på Blackdown Tableland och i Dawes Range. Typlokalen är Monto. Fynden ligger mellan omkring 23,5 och 26,5 grader söder och mellan 148 och 152 grader öster, från kustnära berg och in i landet.

Utbredningen ligger sydligare och torrare än hos *Saltuarius cornutus*, som lever i regnskogarna i nordost. Det stämmer med att *S. salebrosus* tål mer värme än de andra bladsvansgeckorna.

> **Naturlig utbredning:** Australien.

LIVSMILJÖ

Saltuarius salebrosus är först och främst en klippbo som lever i grottor och springor. Den finns i flera naturtyper, från regnskog i raviner till torra, steniga buskmarker, men föredrar sandstensklippor och öppen skog i de torra delarna av Queensland. På dagen sitter den inpressad i en springa eller mot bark, och på natten jagar den insekter och andra leddjur på klippor och stammar.

Honan lägger två ägg åt gången och gräver ner dem i marken under lövförnan.

Skötsel

TERRARIET

Två eller tre djur kan hållas i ett terrarium på 60 × 40 × 80 cm (längd × bredd × höjd). Inred det med lodräta bitar av stel bark och några grenar så att djuren kan ta sig runt i hela terrariet. Djuren sitter alltid på grenar eller bark, så gömslen på botten behövs inte.

Som substrat räcker omkring 1 cm fin sand eller en blandning av fin sand och kokosjord. Terrariet ska ha god ventilation, helst med öppningar både upptill och nedtill så att luften rör sig. Honor som ska lägga ägg ska ha ett djupt äggläggningssubstrat (se avel).

TEMPERATUR

Dagstemperaturen är 22-26 °C och natten 19-21 °C. Siffrorna för temperatur, fukt, viloperiod och ruvning är lånade från den besläktade *Phyllurus platurus*. *S. salebrosus* är däremot den mest värmetåliga av släktets arter och klarar enstaka varma dagar i de höga 30-talen, om djuren inte står i direkt sol. Långvarig värme däröver kan vara dödlig.

Spraya terrariet på varma dagar, så att temperaturen sjunker en eller två grader, och placera det aldrig i direkt sol. En värmekälla är inte nödvändig, men kan användas om den inte blir varmare än 32 °C. Den ska stängas av mitt på sommaren och på natten under den svala perioden.

En sval viloperiod hör till hållningen (se avel).

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Spraya terrariet ordentligt 2-3 gånger i veckan. Luftfuktigheten stiger efter sprayningen mot 100 % och ska sedan sjunka till omkring 55-60 %, så att bark och botten kan torka upp. Under viloperioden sprayas varje kväll, så att djuren kan dricka dropparna. Botten får inte vara konstant blöt. För torr luft ger problem med hudömsning.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Arten är nattaktiv och lever gömd på dagen, och UVB behövs inte. Ge terrariet en fast dygnsrytm med svagt dagsljus och mörker på natten. Använd inte starka spotlampor och inte färgat nattljus, och se till att det finns skuggiga partier hela dagen.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Arten tar vanliga fodersinsekter som syrsor och kackerlackor. Under avelssäsongen matas tre gånger i veckan och resten av året varannan vecka. Under själva viloperioden matas djuren inte (se avel). Ge bara två till tre insekter per djur vid varje utfodring, och pudra dem regelbundet med kalk och multivitamin. Svansen lagrar fett och visar djurets kondition. Ta bort rester nästa morgon.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Saltuarius salebrosus är en lugn och nattaktiv art som sitter stilla på bark på dagen. Den ställer få krav, men ska inte hanteras mer än absolut nödvändigt, och aldrig i svansen, som den släpper.

Två eller tre djur kan dela terrarium så länge det bara finns en hane. Håll ett öga på vikt och tillväxt och skilj dem åt om ett djur blir dominerat.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanarna har en tydlig hemipenisbula vid svansroten, som honorna saknar. Arten växer långsamt och blir könsmogen efter 3-4 år.

PARNING

Aveln utlöses av en sval viloperiod. Dagstemperaturen sänks 2-3 grader om dagen till 10-16 °C, och djuren matas inte under perioden. Terrariet sprayas varje kväll. Viloperioden varar två till tre månader, och temperaturen höjs sedan under en vecka till normalen. Ta ut ett djur ur perioden om det tappar mer än några gram.

Parningar ses sällan.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan börjar lägga sent på säsongen, tidigast i mitten av oktober. Hon lägger två ägg åt gången och 2-3 kullar per säsong. Hon ska ha ett djupt, ständigt fuktigt men inte vått substrat, i en behållare utan lock, som aldrig får torka ut. Hon gräver ner äggen omkring 6-8 cm och höjer oftast substratet över stället så att det är lätt att hitta.

INKUBATION

Ta bort äggen från boet och inkubera dem vid 26-28 °C. Äggen kläcks efter omkring 100 dagar.

Underlaget kan vara en blandning av perlit och vatten i förhållandet 1:1 efter vikt. Temperaturens betydelse för könet är inte klarlagd. Ungarna ömsar hud nästan genast efter kläckningen.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna kan uppfödas i små boxar på omkring 15 × 15 × 25 cm, inredda som de vuxnas. Spraya varannan dag och erbjud första födan omkring tio dagar efter kläckningen. Ge små insekter, pudrade med kalk och multivitamin, och bara två till tre per djur åt gången. Ungarna växer långsamt.

Hälsa och vanliga misstag

Det finns ingen dokumenterad sjukdomsöversikt för *Saltuarius salebrosus*. De viktigaste riskerna är:

- Längre tids värme i höga 30-talet eller direkt sol, som kan vara dödlig. Håll terrariet svalt och i skugga.
- För torr luft, som ger problem med hudömsningen.
- Ständigt vått substrat och stillastående luft, som ger mögel och hudproblem.
- Kalkbrist om fodret inte pudras.
- Viktnedgång under viloperioden. Ta ut djuret ur perioden och bygg upp det igen.

Svansen visar djurets kondition. Kontakta en veterinär med erfarenhet av kräldjur om djuret tappar vikt, inte äter eller ser slappt ut.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.